

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ЕКСПЕРТНА СЛУЖБА
ДЕРЖАВНИЙ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ
ЕКСПЕРТНО-КРИМІНАЛІСТИЧНИЙ ЦЕНТР**

**КРИМІНАЛІСТИКА ТА СУДОВА
ЕКСПЕРТИЗА У ХХІ СТОЛІТТІ**

**Матеріали всеукраїнського науково-практичного семінару
(м. Київ, 30 травня 2024 року)**

Київ 2024

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ЕКСПЕРТНА СЛУЖБА
ДЕРЖАВНИЙ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ
ЕКСПЕРТНО-КРИМІНАЛІСТИЧНИЙ ЦЕНТР**

КРИМІНАЛІСТИКА ТА СУДОВА ЕКСПЕРТИЗА У ХХІ СТОЛІТТІ

Матеріали всеукраїнського науково-практичного семінару

(м. Київ, 30 травня 2024 року)

Київ 2024

Рекомендовано до друку
науковою радою Експертної служби МВС,
протокол від 28.05.2024 № 85

Криміналістика та судова експертиза у ХХІ столітті : матеріали всеукр. наук.-практ. семінару (м. Київ, 30 травня 2024 р.) / відп. упоряд.: Ковальов К. М., Гуріна Д. П., Воробйова О. П., Житник Н. С., Чміленко О. П. Київ : ДНДЕКЦ МВС України, 2024. 291 с.

Збірник містить тези доповідей учасників всеукраїнського науково-практичного семінару «Криміналістика та судова експертиза ув ХХІ столітті» та рекомендації науковців і практиків за результатами заходу.

Для науковців, судових експертів, працівників правоохоронних органів, викладачів, здобувачів наукових ступенів, слухачів закладів освіти юридичної спрямованості.

Матеріали подано в авторській редакції (із незначним коректуванням). За точність викладення матеріалу, поданих фактів, цитат, цифр і прізвищ, відсутність відомостей, що становлять державну таємницю та службову інформацію, відповідальні автори.

ЗМІСТ

Кримчук Сергій Григорович ПРИВІТАЛЬНЕ СЛОВО.....	10
Аксьонов Василь Васильович, Кожевников Валерій Вікторович МОЖЛИВІСТЬ ВИРІШЕННЯ ДІАГНОСТИЧНИХ ЗАВДАНЬ ПІД ЧАС ТРАСОЛОГІЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ ПІДОШВИ ВЗУТТЯ ПІШОХОДА ПІСЛЯ НАЇЗДУ ВНАСЛІДОК ДТП.....	12
Алексейчук Вікторія Іванівна ЗАПОБІГАННЯ САМОСТІЙНОМУ ЗБИРАННЮ СУДОВИМ ЕКСПЕРТОМ МАТЕРІАЛІВ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ВИБОРУ ВИХІДНИХ ДАНИХ (ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ АНАЛІЗУ ПРАКТИКИ ДИСЦИПЛІНАРНИХ ПРОВАДЖЕНЬ).....	15
Антонюк Поліна Євгенівна, Волошин Олексій Гнатович, Кондратьєв Ігор Михайлович СУЧАСНА МЕТОДОЛОГІЯ СУДОВОЇ ЕКСПЕРТИЗИ В УКРАЇНІ: ПРИВІД ДЛЯ ХВИЛЮВАННЯ.....	19
Антонюк Поліна Євгенівна, Улещенко Ольга Олександрівна МЕТОДОЛОГІЯ СУДОВО-МЕДИЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ ЗІ ВСТАНОВЛЕННЯ ПРИЧИНИ СМЕРТІ ЛЮДИНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: ЩО НЕ ТАК?	23
Аракелов Артем Олександрович, Лепехіна Ірина Анатоліївна ВИЗНАЧЕННЯ ВАРТОСТІ ЕКСПЛУАТАЦІЇ БУДІВЕЛЬНИХ МАШИН ТА МЕХАНІЗМІВ СУДОВОЮ БУДІВЕЛЬНО-ТЕХНІЧНОЮ ЕКСПЕРТИЗОЮ	27
Арістова Оксана Миколаївна ЯКІСТЬ, БЕЗПЕЧНІСТЬ ТА ЕКОЛОГІЧНІСТЬ СИРОВИНИ І ХАРЧОВИХ ПРОДУКТІВ ЯК ОБ'ЄКТИ СУДОВОЇ ТОВАРОЗНАВЧОЇ ЕКСПЕРТИЗИ ХАРЧОВИХ ПРОДУКТІВ	29
Бабкіна Олена Петрівна, Юрченко Марина Володимирівна ДНК-ІДЕНТИФІКАЦІЯ БЕЗВІСТИ ЗНИКЛИХ ОСІБ В УКРАЇНІ	32
Баранов Петро Миколайович, Сливна Олена Василівна, Коротасєв Володимир Миколайович ПРО НЕОБХІДНІСТЬ СТВОРЕННЯ ПРАЙС-ЛИСТІВ НА БУРШТИН-СИРЕЦЬ І ВИРОБИ	35
Беднарчук Микола Степанович, Долинський Сергій Миронович, Яровий Олександр Дмитрович АКТУАЛЬНИЙ НАПРЯМ ПОКРАЩАННЯ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СУДОВО-ЕКСПЕРТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	39
Борисова Вероніка Вадимівна ОБІГ ЗБРОЇ В ПРАВОВОМУ ПОЛІ.....	43
Босак Інна Анатоліївна РОЛЬ СЕМАНТИКО-ТЕКСТУАЛЬНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ В УМОВАХ ЗБРОЙНОЇ АГРЕСІЇ РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ.....	47
Бугайчук Олександр Іванович, Гожий Олександр Олександрович ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ ПРИЗНАЧЕННЯ КОМП'ЮТЕРНО-ТЕХНІЧНИХ ЕКСПЕРТИЗ.....	50
Власов Андрій Вячеславович ОСОБЛИВОСТІ КРИМІНАЛІСТИЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ ТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ МОДЕЛІ УАЗ 452 ТА ЇЇ МОДИФІКАЦІЙ	53

Гаркуша Андрій Миколайович СТРАТЕГІЇ ТА ЗАСОБИ ПОДОЛАННЯ СИСТЕМ ЛОГІЧНОГО ЗАХИСТУ ДОСТУПУ ДО КОМП'ЮТЕРНИХ СИСТЕМ	57
Гончар Лариса Володимирівна ОСОБЛИВОСТІ ВСТАНОВЛЕННЯ АТРИБУЦІЇ ТА ДОСЛІДЖЕННЯ ГРАВІЮР	61
Горішний Євген Іванович, Волоков Володимир Олександрович БЕЗПЛОТНІ ЛІТАЛЬНІ АПАРАТИ, ЇХ КЛАСИФІКАЦІЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ.....	65
Гребенюк Аліна Андріївна, Чорна Марина Василівна УМОВИ ТА ВИМОГИ ЗДІЙСНЕННЯ ПРОВАДЖЕННЯ ЩОДО ВІДНОВЛЕННЯ ВТРАЧЕНИХ МАТЕРІАЛІВ.....	68
Діброва Оксана Миколаївна РОЛЬ ТРАСОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ПРИ РОЗСЛІДУВАННІ НЕЗАКОННОГО ПЕРЕПРАВЛЕННЯ ОСІБ ЧЕРЕЗ ДЕРЖАВНИЙ КОРДОН УКРАЇНИ	71
Дивнич Анатолій Володимирович СУДОВА ЕКОНОМІЧНА ЕКСПЕРТИЗА У БЮДЖЕТНІЙ СФЕРІ: ПРОБЛЕМАТИКА ДОСЛІДЖЕННЯ ОБ'ЄКТІВ У КОНТЕКСТІ ЇХ ДОКАЗОВОЇ ДОСТОВІРНОСТІ ТА ДОСТАТНОСТІ.....	76
Дудик Вадим Миколайович ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ЩОДО ЕФЕКТИВНОГО ВИКОРИСТАННЯ ТРАСОЛОГІЧНОГО ОБЛІКУ ЕКСПЕРТНОЇ СЛУЖБИ МВС УКРАЇНИ У СУЧАСНИХ УМОВАХ.....	79
Казарєзов Анатолій Якович АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ТРАНСПОРТНО-ТОВАРОЗНАВЧОЇ ЕКСПЕРТИЗИ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОЇ АГРЕСІЇ	81
Кірін Роман Станіславович, Подольхова Ольга Олександрівна ПЕРСПЕКТИВИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ПОНЯТТЯ «СУДОВА ЕКСПЕРТИЗА».....	85
Коваленко Артем Володимирович ПЕРСПЕКТИВИ ЗАПРОВАДЖЕННЯ 3D-ТЕХНОЛОГІЙ У СУДОВО-ЕКСПЕРТНУ ДІЯЛЬНІСТЬ.....	89
Ковальов Костянтин Миколайович ДО ПИТАННЯ КЛАСИФІКАЦІЇ СУДОВИХ ЕКСПЕРТИЗ	91
Колєсник Наталія Віталіївна СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ ПРОВЕДЕННЯ ДАКТИЛОСКОПІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ.....	96
Коломієць Тетяна Володимирівна ПРОФІЛАКТИКА ЕМОЦІЙНОГО ВИГОРАННЯ СУДОВИХ ЕКСПЕРТІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	97
Конкіна Валентина Василівна, Заровецький Василь Володимирович СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ КРИМІНАЛІСТИКИ ТА СУДОВОЇ ЕКСПЕРТИЗИ.....	101
Конотопець Федір Миколайович АКТУАЛЬНІСТЬ СУДОВОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ В УМОВАХ ЗБРОЙНОЇ АГРЕСІЇ РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ.....	103
Копча Василь Васильович ПРОЦЕСУАЛЬНЕ РІШЕННЯ ЩОДО ПРОВЕДЕННЯ СЛІДЧОГО ОГЛЯДУ МІСЦЯ ПОДІЇ: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА.....	105
Корж Валентина Павлівна ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ КРИМІНАЛІСТИКИ В УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ КРИМІНАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА.....	109
Коротасєв Володимир Миколайович, Сухацька Ірина Юріївна КРИМІНАЛІСТИЧНИЙ АНАЛІЗ ТА ІДЕНТИФІКАЦІЯ ВІЙСЬКОВОЇ ТЕХНІКИ В УМОВАХ СУЧАСНОГО КОНФЛІКТУ: НАУКОВІ ВИКЛИКИ ТА РІШЕННЯ	113

Косенко Олексій Валерійович, Ясенюк Альона Анатоліївна ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СУДОВОЇ ЕКСПЕРТИЗИ В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ	116
Крапівцев Олександр Олександрович, Радченко Катерина Анатоліївна, Шалаян Михайло Володимирович ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СУДОВОЇ ЕКСПЕРТИЗИ ТА КРИМІНАЛІСТИКИ	118
Кудлатий Остап Мирославович ЕЛЕКТРОННІ КОПІЇ ОРИГІНАЛІВ ПАПЕРОВИХ ДОКУМЕНТІВ У СУДОВО-ЕКОНОМІЧНІЙ ЕКСПЕРТИЗИ: АНАЛІЗ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ	120
Кузишин Андрій Ярославович ЗАСТОСУВАННЯ СУЧАСНИХ ПРОГРАМНИХ КОМПЛЕКСІВ ПРИ ДОСЛІДЖЕННІ ЗАЛІЗНИЧНО-ТРАНСПОРНИХ ПРИГОД.....	123
Купріянова Анастасія Олександрівна АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПРОВЕДЕННЯ СУДОВИХ ЕКСПЕРТИЗ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ.....	128
Кучинська Ірина Вікторівна ТАКТИЧНІ ПІДХОДИ ДО ДОПИТУ ЕКСПЕРТА В СУДІ: РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ ЕКСПЕРТІВ, СУДУ, ПРЕДСТАВНИКІВ СТОРІН.....	132
Кучерявенко Олег Борисович КОМПЛЕКСНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ГАЛЬМІВНОЇ ДИНАМІКИ АВТОМОБІЛЯ.....	135
Лисенко Наталія В'ячеславівна, Мартосенко Марина Григорівна, Степаненко Ольга Валеріївна ПРОЦЕСУАЛЬНІ АСПЕКТИ ОТРИМАННЯ ЦІНОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ ПІД ЧАС ПЛАНУВАННЯ І ЗДІЙСНЕННЯ СУДОВИХ ТОВАРОЗНАВЧИХ ЕКСПЕРТИЗ	139
Лихогод Олексій Володимирович ВСТАНОВЛЕННЯ МЕХАНІЗМУ ВИНИКНЕННЯ ПОЖЕЖІ ВНАСЛІДОК ВИБУХІВ, ПОВ'ЯЗАНИХ ІЗ ВІЙСЬКОВОЮ АГРЕСІЄЮ, ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ СУДОВОЇ ПОЖЕЖНО-ТЕХНІЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ.....	143
Малярчук Оксана Миколаївна МАРКУВАННЯ ТА КЛЕЙМУВАННЯ ЯК ДЖЕРЕЛО ВИХІДНИХ ДАНИХ, НЕОБХІДНИХ ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ ТОВАРОЗНАВЧОЇ ЕКСПЕРТИЗИ ЮВЕЛІРНИХ ВИРОБІВ	147
Мар'ян Марина Миколаївна ВИЯВЛЕННЯ ЛАТЕНТНИХ СЛІДІВ РУК ЗА ДОПОМОГОЮ ПРИЛАДУ FOSTER+FREEMAN VSC 40	151
Мар'ян Микола Миколайович ЗАВІРЕНА КОПІЯ ВИСНОВКУ ЕКСПЕРТА ЯК ДОКАЗ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ.....	154
Маруніч Вікторія Василівна СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ДАКТИЛОСКОПІЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ В УКРАЇНІ	156
Міненко Володимир Леонідович, Браїлко Юлія Іванівна, Кисла Наталія Вікторівна ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ СУДОВОЇ ЛІНГВІСТИЧНОЇ (СЕМАНТИКО-ТЕКСТУАЛЬНОЇ) ЕКСПЕРТИЗИ ЗА МАТЕРІАЛАМИ ПРОВЕДЕННЯ НЕГЛАСНИХ СЛІДЧИХ РОЗШУКОВИХ ДІЙ	159
Москаленко Ганна Сергіївна СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ТА ШЛЯХИ РОЗВИТКУ СУДОВОЇ ТОВАРОЗНАВЧОЇ ЕКСПЕРТИЗИ	162

Негребецький Владислав Валерійович ЩОДО МОЖЛИВОСТІ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ІНФОРМАЦІЙНИХ ВІДЕОАНАЛІТИЧНИХ СИСТЕМ У ПРАВООХОРОННІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ЗА ДОПОМОГОЮ БІОМЕТРИЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ	165
Недашківська Ольга Анатоліївна МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО ЯК МАРКЕР РОЗВИТКУ ГАЛУЗІ СУДОВОЇ ЕКСПЕРТИЗИ.....	168
Неділько Денис Сергійович НОРМАТИВНІ ВИМОГИ ДО БРОНЕЗАХИСНИХ ВЛАСТИВОСТЕЙ ЗАСОБІВ ІНДИВІДУАЛЬНОГО ЗАХИСТУ	170
Нікітнюк Віталій Григорович ПІДХОДИ ДО КЛАСИФІКАЦІЇ БОЙОВИХ КІС.....	173
Обруч Юрій Юрійович ОГЛЯД РЕЧОВИХ ДОКАЗІВ ЯК ОБОВ'ЯЗКОВИЙ ЕТАП ПРИЗНАЧЕННЯ КОМП'ЮТЕРНО ТЕХНІЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ	175
Окуневич Ірина Леонідівна АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЩОДО ТРАКТУВАННЯ ПОНЯТТЯ «СУДОВО-ЕКСПЕРТНА ДІЯЛЬНІСТЬ».....	177
Остапов Сергій Володимирович ДЕЯКІ ПИТАННЯ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СУДОВО-ЕКСПЕРТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ (НА ПРИКЛАДІ ДОСЛІДЖЕНЬ У ГАЛУЗІ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ).....	182
Пасічник В'ячеслав Вікторович, Цинда Роман Володимирович, Гордійчук Валентина Вікторівна, Калашник Інна Сергіївна ХАРАКТЕРИСТИКИ ТА ОСОБЛИВОСТІ ДОСЛІДЖЕННЯ 2-БРОМ-1-(4-МЕТИЛФЕНІЛ)ПРОПАН-1-ОН (БРОМКЕТОН-4)	185
Пашковський Микола Іванович РОЛЬ ЕКСПЕРТИЗ У ВСТАНОВЛЕННІ ОБСТАВИН КАТАСТРОФИ РЕЙСУ МН17: АНАЛІЗ РІШЕНЬ ОКРУЖНОГО СУДУ ГААГИ	187
Пиріг Ігор Володимирович ВИКОРИСТАННЯ РЕЦЕНЗІЙ НА ВИСНОВОК ЕКСПЕРТИЗИ У СУДОВО-СЛІДЧІЙ ПРАКТИЦІ.....	191
Платовський Сергій Вікторович ДЕЯКІ ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО ПРОВЕДЕННЯ КОМПЛЕКСНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ ЯПОНСЬКОЇ ХОЛОДНОЇ ЗБРОЇ, ЯКА НАЛЕЖИТЬ ДО КУЛЬТУРНИХ ЦІННОСТЕЙ, ЩО МАЮТЬ ХУДОЖНЄ, ІСТОРИЧНЕ, ЕТНОГРАФІЧНЕ ТА НАУКОВЕ ЗНАЧЕННЯ.....	195
Прохорова Ганна Ігорівна ЗАСТОСУВАННЯ ЕВРИСТИЧНОГО МЕТОДУ В СУДОВІЙ ЕКСПЕРТИЗИ ТА КРИМІНАЛІСТИЦІ	198
Розумний Сергій Михайлович, Милостива Дар'я Федорівна, Полякова Світлана Василівна, Бабченко Анна Валентинівна СУБ'ЄКТИ ЗЛОЧИНІВ У ПРОДОВОЛЬЧІЙ СФЕРІ	201
Савчук Олена Юріївна ПРИЧИНИ ТА НАСЛІДКИ МАКРОГРАФІЇ У РУКОПИСНИХ ТЕКСТАХ	203
Сидорук Анастасія Арсенівна АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗСЛІДУВАНЬ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ ПРОТИ ОСНОВ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ НА КОРИСТЬ РФ В ІНФОРМАЦІЙНОМУ ПОЛІ	206
Солодовніков Ігор Вікторович ОСОБЛИВОСТІ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРЕДМЕТІВ МЕТАЛОПЛАСТИКИ СКІФСЬКО-САРМАТСЬКОЇ ДОБИ	210

Степанюк Руслан Леонтійович КРИМІНАЛІСТИЧНА РОЗВІДКА ЯК НАПРЯМ СЛІДЧОЇ ТА СУДОВО-ЕКСПЕРТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	213
Строкаліс Геннадій Миколайович, Панченко Наталія Іванівна АКТУАЛЬНІ МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ПРОВЕДЕННЯ ТРАНСПОРТНО-ТОВАРОЗНАВЧИХ ЕКСПЕРТИЗ ТА ОЦІНКИ КОЛІСНИХ ТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ СТАНОМ НА РЕТРОСПЕКТИВНИЙ ПЕРІОД.....	215
Твердохліб Володимир Миколайович ПРИЗНАЧЕННЯ ДЕЯКИХ СУДОВИХ ЕКСПЕРТИЗ ПРИ РОЗСЛІДУВАННІ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ, ПОВ'ЯЗАНИХ ІЗ ВИБУХАМИ АБО ВИЯВЛЕННЯМ ВИБУХОВИХ ПРИСТРОЇВ.....	218
Токманьова Заріна Миколаївна ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ПРИЗНАЧЕННЯ СУДОВОЇ ТЕХНІЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ ДОКУМЕНТІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ.....	221
Тумоян Арсен Якович ПРОБЛЕМНЕ ПИТАННЯ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРИ ПРОВЕДЕННІ КОМП'ЮТЕРНО-ТЕХНІЧНИХ ЕКСПЕРТИЗ, ПОВ'ЯЗАНИХ ІЗ ШИФРУВАННЯМ ІНФОРМАЦІЇ.....	224
Фролова Анастасія Олексіївна ВСТАНОВЛЕННЯ МОВНИХ ОЗНАК ІЄРАРХІЧНО ВИЩОГО ТА ІЄРАРХІЧНО НИЖЧОГО СТАТУСІВ В ОРГАНІЗАЦІЇ (ГРУПІ, СЕРЕДОВИЩІ) У СУДОВІЙ ЛІНГВІСТИЧНІЙ ЕКСПЕРТИЗИ.....	225
Халявка Віктор Володимирович, Ромашко Сергій Володимирович АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ СУДОВО-ЕКСПЕРТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	229
Халявка Юлія Григорівна, Тульвінська Анна Юрійвна ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ СУДОВО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ У СПРАВАХ ПРО ДОМАШНЄ НАСИЛЬСТВО.....	232
Хамула Дмитро Валентинович ОБГРУНТУВАННЯ НЕДОЦІЛЬНОСТІ ЗАТВЕРДЖЕННЯ ЗМІН ДО МЕТОДИКИ СУДОВО-ЕКСПЕРТНОГО МИСТЕЦТВОЗНАВЧОГО ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОДУКЦІЇ ПОРНОГРАФІЧНОГО ХАРАКТЕРУ.....	235
Харенко Тетяна Миколаївна ВПЛИВ СУЧАСНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ОЗНАКИ ОБ'ЄКТІВ СУДОВО-ПОЧЕРКОЗНАВЧОЇ ЕКСПЕРТИЗИ.....	239
Чабанюк Одарка Михайлівна ОБЛІК ТА ЕКСПЕРТНІ ДОСЛІДЖЕННЯ РОЗРАХУНКІВ З БЮДЖЕТОМ.....	241
Черницька Катерина Сергіївна ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДУ МОДЕЛЮВАННЯ ПРИ ПРОВЕДЕННІ ДАКТИЛОСКОПІЧНИХ ЕКСПЕРТИЗ.....	243
Чернов Вадим Ігорович ПРОБЛЕМИ ОРГАНІЗАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СУДОВО-ЕКСПЕРТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У СФЕРІ АВТОРСЬКОГО ПРАВА.....	247
Чернявська Олена Сергіївна СТАНОВЛЕННЯ СУЧАСНОЇ СУДОВО-ЕКСПЕРТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ: СВІТОВИЙ ДОСВІД.....	250
Чепурін Павло Геннадійович, Гамалюк Богдан Михайлович ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ДИСЦИПЛІНАРНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ В ЕКСПЕРТНІЙ СЛУЖБІ МВС.....	253
Чуприна Юлія Олександрівна ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ПРОВЕДЕННЯ ЕКСПЕРТНОГО ОБСТЕЖЕННЯ ОСІБ ІЗ СОМАТИЧНИМИ ЗАХВОРЮВАННЯМИ ТА СЕНСОРНИМИ ВАДАМИ ПІД ЧАС СУДОВОЇ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ.....	257

Чечіль Юрій Олексійович, Біла Вікторія Русланівна МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО ТА МІЖНАРОДНА ВЗАЄМОДІЯ ПІД ЧАС ЗДІЙСНЕННЯ СУДОВО-ЕКСПЕРТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	260
Чечіль Юрій Олексійович, Міняйло Анатолій Анатолійович ВПЛИВ НАСЛІДКІВ ЗБРОЙНОЇ АГРЕСІЇ РФ НА ДОВКІЛЛЯ УКРАЇНИ.....	263
Чечіль Юрій Олексійович, Сербіненко Оксана Леонідівна, Ярош Анна Олександрівна АКТУАЛЬНІСТЬ ТА ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ПРОВЕДЕННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ТА СЕМАНТИКО-ТЕКСТУАЛЬНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ, ЩО ПРИЗНАЧАЮТЬСЯ ДО ЕКСПЕРТНИХ УСТАНОВ У РАМКАХ КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕНЬ ЩОДО РОЗСЛІДУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ В УМОВАХ ЗБРОЙНОЇ АГРЕСІЇ РФ	267
Шинкаренко Дмитро Юрійович, Пасічник В'ячеслав Вікторович ЕКСПЕРТНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ІЗОЛЯТУ КАНАБІДІОЛУ	272
Шкуліпа Олександр Сергійович ДОСЛІДЖЕННЯ СВІТЛОФОРНОГО РЕГУЛЮВАННЯ НА АВТОМОБІЛЬНОМУ ТРАНСПОРТІ ЯК НОВИЙ ВИД ЕКСПЕРТНОЇ СПЕЦІАЛЬНОСТІ.....	275
Щербаковський Михайло Григорович СУДОВА ЕКСПЕРТИЗА ЯК ЗАСІБ ОТРИМАННЯ ДОКАЗОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ З ВІДКРИТИХ ДЖЕРЕЛ ІНТЕРНЕТУ	279
Юсупов Володимир Васильович СУДОВО-ЕКСПЕРТНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОТИДІЇ СЛУЖБОВИМ РОЗКРАДАННЯМ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ	282
Яценко Іван Володимирович НАУКОВО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СУДОВО-ВЕТЕРИНАРНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ	285
РЕКОМЕНДАЦІЇ УЧАСНИКІВ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОГО СЕМІНАРУ	290

[Електронне видання] : матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 березня 2024 р. / Держ. біотехнологічний ун-т. Харків, 2024. 565 с. С. 428–431.

3. Чабанюк О. М., Лобода Н. О., Кузьмінська К. І. Бухгалтерський облік та прикладні програмні рішення. ВАС: БУХГАЛТЕРІЯ : навч. посіб. Київ : Алерта, 2024. 234 с.

Черницька Катерина Сергіївна,
судовий експерт сектору
дактилоскопічних досліджень відділу
криміналістичних видів досліджень
Одеського НДЕКЦ МВС

ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДУ МОДЕЛЮВАННЯ ПРИ ПРОВЕДЕННІ ДАКТИЛОСКОПІЧНИХ ЕКСПЕРТИЗ

В умовах сучасного світу з постійним розвитком науки й техніки також зростає і злочинність, набуваючи складніших і краще організованих форм. З'являються нові види злочинів, тому квкрай важливо мати можливості та дієві інструменти для їх розкриття, розслідування та попередження. За більш ніж 160 років активного розвитку наука криміналістика сформувала потужний методологічний апарат, що дозволяє їй ефективно вирішувати свої теоретичні та практичні завдання. Він включає в себе загальні, загальнонаукові та спеціальні методи, які постійно вивчаються та вдосконалюються. Одним із таких методів, що здобув особливу популярність і заслужене визнання протягом останніх сорока років, є моделювання.

Дослідженням проблем застосування методу моделювання в криміналістиці та, зокрема, в судово-експертній діяльності займалися Афонін Д. С., Голікова В. В., Грановський Г. Л., Гудков В. Ю., Курін А. А., Леонов С. В., Лузгін І. М., Майліс Н. П., Пінчук П. В., Піскунова Є. В., Шакирьянова Ю. П. та інші науковці. Утім, ряд питань залишився невирішеним і потребує подальшої наукової розробки.

Метод моделювання належить до загальнонаукових методів та широко застосовується в різних галузях науки та практичної діяльності, у тому числі в криміналістиці та судовій експертизі. Він полягає у створенні моделі предмета, явища або процесу та її подальшому дослідженні замість оригіналу, що дозволяє вивчити об'єкти, доступ до яких ускладнений або неможливий. За класичним визначенням криміналістична модель – це «штучно створена матеріальна або ідеальна система, яка відтворює та замінює значимі для криміналістичного пізнання оригінали різних об'єктів, явищ і процесів, пов'язаних зі злочином та його розслідуванням, що дозволяє отримати про оригінал інформацію, необхідну для успішного вирішення практичних, наукових та дидактичних криміналістичних завдань» [1]. Правильно та якісно сконструйована модель дозволяє отримати достовірні дані навіть про об'єкти, які на момент дослідження вже не існують (наприклад, зруйновані, пошкоджені

або втрачені). Крім того, метод моделювання ефективний і для вивчення криміналістично значущих ситуацій і версій, обставин і обстановки скоєння правопорушення, механізмів слідоутворення тощо.

У сучасній науці виділяють декілька підстав для класифікації криміналістичних моделей, серед яких найчастіше використовуються такі:

1) за суб'єктом моделювання: оперативно-розшукові; слідчі; експертно-криміналістичні; судові;

2) залежно від завдань, які вирішує суб'єкт моделювання: пізнавальні; евристичні; прогностичні; ситуаційні; дидактичні;

3) за способом моделювання: а) матеріальні: просторово та геометрично подібні моделі; фізично подібні моделі; криміналістичні реконструкції; б) уявні: образні (іконічні, неформалізовані); образно-знакові (символічні, частково формалізовані); в) логіко-математичні; г) кібернетичні; д) інформаційно-комп'ютерні;

4) за охопленням правопорушень: типові; індивідуальні [1];

5) залежно від характеру процесів, що вивчаються в системі: детерміновані; стохастичні; динамічні; статичні; дискретні; безперервні [2].

Метод моделювання широко застосовується під час проведення всіх видів криміналістичних, а також судово-медичних, пожежо-технічних, автотехнічних та інших видів судових експертиз. Зокрема, цей метод є одним із основних для дактилоскопічних експертиз, він використовується на всіх етапах дослідження. Звісно, сліди папілярних узорів можуть надаватися безпосередньо на об'єктах-слідоносіях, але значно частіше вони надходять у вигляді копій, перенесених зі слідосприймальної поверхні на спеціальні дактилоскопічні плівки або липкі стрічки, а у випадках, коли слід має значну глибину, – у вигляді об'ємних зліпків. Це зумовлено тим, що вилучити з місця події об'єкт-слідоносій не завжди можливо або доцільно (наприклад, сліди на стінах, дуже громіздких предметах або утворені крихкими матеріалами, які практично неможливо транспортувати без пошкодження слідів). Крім того, для порівняльного дослідження під час проведення ідентифікаційних експертиз обов'язково надаються дактилоскопічні карти осіб, належність слідів яким необхідно встановити. Такі копії, зліпки слідів і дактилоскопічні карти – ніщо інше, як матеріальні просторово та геометрично подібні моделі, відповідно, слідів, виявлених під час проведення слідчих дій, та поверхонь рук людини. До цієї ж категорії моделей належать і фотографії, що виготовляються під час проведення дактилоскопічних досліджень для ілюстрування висновків.

Значного поширення в сучасній дактилоскопії набуло і математичне моделювання. Криміналістичну математичну модель можна визначити як «математичний опис речового доказу, зразка або іншого об'єкта криміналістичного дослідження, який є засобом фіксації об'єкта, здатний замінити його в процесі дослідження...» [3]. Згідно з твердженням І. М. Лузгіна, одним із прийомів математичного моделювання, що застосовується при вирішенні ідентифікаційних дактилоскопічних завдань, є визначення кількості збіжних окремих ознак папілярного узору для висновку про тотожність. Втім, автор наголошує, що для встановлення тотожності

необхідно спиратися не лише на кількісний показник, а перш за все на якісний аналіз порівнюваних ознак [4].

На математичному моделюванні засновані вся сучасна система дактилоскопічної реєстрації, інформаційно-пошукові та експертні системи. Так, базовою математичною моделлю, що застосовується для дактилоскопічної реєстрації, є дактилоскопічна формула, винайдена ще наприкінці ХІХ століття англійськими вченими Френсісом Гальтоном та Едвардом Генрі. Вона забезпечує класифікацію папілярних узорів і є основою картотечного дактилоскопічного обліку. Автоматизовані дактилоскопічні інформаційні системи (АДІС), що успішно використовуються в багатьох країнах світу, також базуються на побудові та обробці математичних моделей слідів папілярних узорів та дактилоскопічних карт. АДІС значно полегшують і пришвидшують роботу судових експертів, допомагають в обробці та систематизації дактилоскопічної інформації.

Особливим видом криміналістичної моделі, що поєднує в собі ознаки матеріальних просторово та геометрично подібних і математичних моделей, є розмітка збіжних окремих ознак на зображеннях сліду папілярного узору та відбитку або відтиску поверхні руки на дактилоскопічній карті при виконанні ідентифікаційних дактилоскопічних експертиз, що значно підвищує наочність висновків експертів.

З розвитком науки й техніки та вдосконаленням апаратної частини електронно-обчислювальних машин дедалі більшого розповсюдження набуває комп'ютерне моделювання та застосування передових ІТ-технологій: 3D-сканування, 3D- і 4D-моделювання, BIM-технологія (building information modeling), AI («штучний інтелект»), VR (віртуальна реальність) тощо. Стосовно криміналістичної діяльності вони отримали найбільше визнання у сфері судово-медичних та балістичних досліджень. Однак неймовірний спектр їхніх можливостей дає підстави припускати, що в подальшому вони стануть невід'ємною частиною слідчої та експертно-криміналістичної діяльності. На думку Леонова С. В., Шакирьянової Ю. П. і Пінчука П. В., впровадження до експертної практики комп'ютерних технологій дозволить створювати єдине інформаційне поле для всіх об'єктів, що підлягають дослідженню, максимально об'єктивно проробляти всі можливі слідчі версії кримінальних подій та значно підвищить наочність і доказовість судових експертиз [5].

Разом з тим, існує і ряд проблем застосування методу моделювання при проведенні дактилоскопічних експертиз. Вони відомі давно, але до теперішнього часу залишаються невирішеними, і головною з них, на нашу думку, є низька якість моделей слідів папілярних узорів, які вилучаються під час проведення різних слідчих дій, та дактилоскопічних карт, що, своєю чергою, зумовлено прикро низьким рівнем підготовки спеціалістів, які їх виготовляють. Більш того, навіть якісні сліди нерідко пошкоджуються в процесі транспортування через неправильне упакування в матеріали, які не забезпечують збереження слідової інформації. Така ситуація є абсолютно неприпустимою, оскільки безворотно втрачається великий об'єм речових доказів, що може мати значні негативні наслідки: злочин може залишитися нерозкритим через брак доказів, злочинець

не понесе відповідальності і продовжить представляти небезпеку для суспільства, а потерпілі не зможуть відновити порушені права.

Крім того, Д. С. Афонін виділяє низку проблемних питань ситуаційного моделювання, притаманних усім різновидам експертно-криміналістичної діяльності, серед яких:

- 1) недостатня обізнаність співробітників експертно-криміналістичних установ з теоретичними основами ситуаційного моделювання;
- 2) нестача у співробітників експертно-криміналістичних установ актуальної інформації довідково-допоміжного характеру для створення найбільш достовірних інформаційних моделей;
- 3) відсутність навичок криміналістичного мислення в експертів і спеціалістів-криміналістів, які беруть участь у слідчих діях;
- 4) низький рівень роботи спеціалістів-криміналістів на місцях подій з вилучення слідів різних інформаційних полів;
- 5) практична відсутність можливості ознайомлення експертів з оцінкою результатів реалізації виконаного ними ситуаційного моделювання;
- 6) відсутність інтеграційних методик проведення криміналістичних експертиз [6].

Таким чином, метод моделювання можна без перебільшення вважати одним з основних і найбільш уживаних загалом у судово-експертній діяльності та зокрема в дактилоскопії. Для подальшого розвитку і вдосконалення його застосування вкрай важливо вирішити існуючі проблемні питання, особливо щодо підготовки та підвищення кваліфікації фахівців, а також активно впроваджувати нові технічні засоби і методи, у тому числі комп'ютерні технології, у криміналістичний процес. Усе це дозволить значно покращити якість судово-експертних досліджень та сприятиме швидкому та успішному розкриттю злочинів.

Список використаних джерел

1. Криміналістика : учебник / отв. ред. Н. П. Яблоков. 2-е изд., перераб. и доп. М. : Юристъ, 2001. 718 с.
2. Курин А. А. Применение метода моделирования в судебной экспертизе. URL: <https://sud-expertiza.ru/library/primenenie-metoda-modelirovaniya-v-sudebnoy-ekspertize/> (дата звернення: 29.04.2024).
3. Правова інформація та комп'ютерні технології в юридичній діяльності : уавч. посіб. / В. Г. Иванов, С. М. Иванов, В. В. Красюк та ін. ; за заг. ред. В. Г. Иванова. Харків : Право, 2010. 240 с.
4. Лузгин И. М. Моделирование при расследовании преступлений. М. : Юрид. лит., 1981. 152 с.
5. Леонов С. В., Шакирьянова Ю. П., Пинчук П. В. Перспективы развития трёхмерного моделирования для решения судебно-медицинских экспертных задач: BIM-технология и 4D-моделирование. *Судебная медицина*. 2020. № 1, том 6. С. 4–13.
6. Афонін Д. С. Проблеми використання методу ситуаційного моделювання в криміналістичних експертизах. *Юридичний бюлетень*. 2016. Вип. 2. С. 121–128.

